

6.SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 2.DÖNEM ÖZETİ

4.ÜNİTE :Hz.MUHAMMED'İN HAYATI

Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) **12 Rebiülevvel 571 yılında Mekke'de doğdu.** Babası Abdullah, Peygamberimiz (s.av.) daha **doğmadan önce, annesi Âmine ise Peygamberimiz (s.a.v.) henüz altı yaşında iken vefat ettiler. Sekiz yaşına kadar dedesi Abdülmuttalib'in yanında kaldı.** Daha sonra evleninceye kadar, **amcası Ebu Talib Peygamberimize (s.a.v.) kol kanat gerdi. Yirmi beş yaşında Hz. Hatice ile evlendi. Kırk yaşında kendisine peygamberlik verildi** ve en yakınından başlayarak insanları hak din olan İslam'a davet etmeye başladı.

Peygamberimizin (s.a.v.) yaşadığı insanların kötü alışkanlıklarından, zayıfları ve güçsüzleri ezmelerinden, puta tapmalarından, kadın ve kız çocuklarına kötü davranmalarından dolayı **Cahiliye Dönemi** ismi verilmiştir. Cahiliye toplumunda putlara ve ateşe tapanlar olduğu gibi Hristiyan ve Yahudiler de vardı. **Sayıları azda olsa Hz.İbrahim'in dinine inanan Hanifler diye isimlendirilen Allah'ın (c.c.) birliğine inananlar da vardı.**

Peygamber Efendimiz(s.a.v.), içinde yaşadığı bu toplumun, kötü gidişatından dolayı çoğu zamanını **Mekke yakınlarında bulunan Nur dağındaki Hira mağarasında geçirirdi.** Burada Allah'ın (c.c.) varlığı, birliği ve yaşadığı toplumun problemleriyle ilgili derin düşüncelere dalardı.

Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamberliğinden önceki yaşantısında da hâl ve hareketleriyle insanların güvenini kazanmış ve **Muhammedül Emin** lakabıyla anılır olmuştur.

Peygamberimize **ilk vahyin gelişinden, Medine-i Münevvere'ye hicretine** kadar geçen döneme, **Mekke Dönemi** denir.

Peygamberimiz 40 yaşında iken 610 yılının Ramazan ayının, Kadir gecesinde, Hira Mağarası'nda iken vahiy meleği Cebrail (a.s.) kendisine gözükersen "Oku" dedi. Peygamberimiz "Ben okuma bilmem" diyerek cevap verdi. Cebrail'in (a.s.) ikinci kez "Oku" emrine, Peygamberimiz (s.a.v.) yine "Ben okuma bilmem" diye cevap verdi. Cebrail (a.s.) üçüncü kez aynı istekte bulununca Peygamberimiz (s.a.v.) "Ne okuyayım" diye sordu. Bunun üzerine Cebrail (a.s.), Alak suresinin ilk beş ayetini ona okudu.

ALAK SURESİ

(1-5. Ayetler)"Yaratan Rabbinin adıyla oku!

O insanı alaktan yarattı.

Oku, senin Rabbin kerem sahibidir.

O, insana kalemle yazmayı öğretendir.

İnsana bilmediğini öğretendir.

İlk inen ayetlerden aşağıdaki mesajları çıkarabiliriz.

- Yüce Allah yaratıcıdır. İnsan da dâhil bütün varlıkları O yaratmıştır.
- Yüce Allah cömerttir. O, evreni, insanın ihtiyacı olan her türlü nimetle donatmıştır.
- İnsan okuyabilecek ve okuduklarını anlayabilecek bir donanımla yaratılmıştır.

İlk inen ayetlerden sonra, Müddessir suresinin, ilk beş ayeti vahyolundu. Yüce Rab- bizim bu ayetlerde: "Ey bürünüp sarınan (Resûlüm)! Kalk ve (insanları) uyar. Sadece Rabb'ini büyük tanı. Elbiseni tertemiz tut. Kötü şeyleri terket" buyurmaktadır. Allah (c.c.) bu ayetlerle Peygamberimize (s.a.v.) insanları İslam'a çağırma görevini verdi.

Peygamberimiz (s.a.v.) kendisine verilen bu ilahi vazifeye, ilk olarak yakın çevresinden başlamıştır. İslam'a ilk davet ettiği kişi de en yakını olan eşi Hz. Hatice'dir. İlk iman eden de Hz. Hatice olmuştur. Daha sonra evlatlığı Hz. Zeyd bin Hâris ile daha çocuk yaşta olan amcasının oğlu Hz. Ali, Müslüman oldu. Daha sonra, en yakın arkadaşı Hz. Ebu Bekir'i İslam'a çağırdı. Mekke'nin zenginlerinden ve kültürlü bir insan olan Hz. Ebu Bekir, Peygamberimizin (s.a.v.) anlattıklarının doğruluğunu kabul edip Müslüman oldu. Peygamberimiz (s.a.v.) İslam'a davet görevini ilk üç yıl gizli olarak yapmış ve bu davet neticesinde de Müslümanların sayısı kırka ulaşmıştır.

Peygamberimiz (s.a.v.) sadece Mekkelilere değil, Mekke dışındaki insanlara da İslam'ı anlatıyordu. Müşrikler Peygamberimize (s.a.v.) yaptığı çağrıdan vazgeçmesi hâlinde istediği her şeyi vereceklerini söylediklerinde Peygamberimiz, "**Bir elime Ay'ı, öbür elime Güneş'i verseniz ben bu davadan yine de vazgeçmem!**" diyerek inancında ve davasında ne kadar kararlı olduğunu ortaya koymuştur.

Bu kararlılık karşısında müşrikler Müslümanlara baskılarını artırdılar. Bu baskılar dayanılmaz durum alınca Müslümanlardan on altı kişi, İslam'ın beşinci yılında **Habeşistan'a** hicret ettiler. Bu tarihten bir yıl sonra da doksan kişi Habeşistan'a hicret etmiştir.

İslam'ın **altıncı yılında, önce Hz. Hamza, sonra da Hz. Ömer Müslüman oldu.**

Toplumun saygı duyduğu bu kişilerin Müslüman olması hem Müslümanlara moral oldu hem de İslam'ın yayılışı hızlandı.

İslam'ın **onuncu yılında** Sevgili Peygamberimizin (s.a.v.) hep yanında olan amcası **Hz. Ebu Talip ve eşi Hz. Hatice vefat etti.** Peygamberimiz (s.a.v.) onların vefatına çok üzüldü. İslam tarihinde bu yıla **Hüzün Senesi** denir. Peygamberimiz üzüntülü olmasına rağmen İslam'a davet için **Taif 'e** gitti. Burada ağır hakaretler uğradı, taşlandı ve yaralandı. Buna rağmen rahmet Peygamberi olan Hz. Muhammed (s.a.v.) onların doğru yolu bulmaları için dua etti.

Peygamberimiz hac mevsiminde Medine'den gelen insanlara da İslam'ı anlatıyordu. Altı Medineli Müslüman oldu. Bu olaydan bir yıl sonra İslam'ın on ikinci yılında on iki Medineli Akebe denilen yerde Peygamberimize (s.a.v.) bağlılıklarını bildirdiler. Buna "**Birinci Akabe Biati**" denir. Bir yıl sonra yetmiş beş Medineli aynı yerde biat etti buna

da “**İkinci Akabe Biati**” denir. Bu biatte Mekke’deki Müslümanların, giderek artan baskılardan dolayı Medine’ye hicret etmelerine karar verildi.

HİCRET

Müslümanlar Mekkeli müşriklerin baskılarından bunalınca Peygamberimiz (s.a.v.) Medine’ye hicretlerine izin verdi.

Müşrikler, Peygamberimizi (s.a.v.) öldürerek İslam dininin yayılmasını tamamen ortadan kaldırmak için haince bir plan yaptılar. Her kabileden güçlü birer kişi seçerek Peygamberimizin (s.a.v.) evinin etrafını sardılar. Yüce Allah (c.c.) onların bu planını Peygamberimize (s.a.v.) haber verdi ve onun da Medine’ye göç etmesini istedi. Peygamberimiz (s.a.v.), Medine’den ayrılırken kendi yatağına yeğeni Hz. Ali’nin yatmasını istedi. Müşriklerin kendisinde bulunan değerli emanetlerini ona vererek, sahiplerine teslim ettikten sonra Medine’ye hicret etmesini söyledi. **Peygamberimiz (s.a.v.) en yakın arkadaşı Hz. Ebu Bekir’le yola çıktı. Evinin etrafını saran Mekkeli müşrikler Allah’ın (c.c.) izni ile Peygamberimizin (s.a.v.), evinden ayrılışını görmediler. Müşrikleri yanıltmak için Medine yönüne değil de, ters yöndeki Sevr Dağı’na doğru gittiler. Peygamberimiz (s.a.v.) Hz. Ebu Bekir ile birlikte Sevr Mağarası’nda üç gün gizlendi.** Müşrikler iz sürücüler sayesinde mağaranın önüne kadar geldiler ama bir örümceğin ağ ile mağaranın ağzını tamamen ördüğünü ve yuva yapıp yumurtlayan güvercini görünce, içeride hiç kimsenin olamayacağını düşünerek geri döndüler. Daha sonra yoluna devam eden Peygamberimiz **Kuba’da konakladı ve İslam Tarihi’nin ilk mescidi olan Kuba Mescidi’ni yaptırdı. Kuba’dan ayrıldıktan sonra Ranuna Vadisi’ne ulaştıklarında da ilk Cuma namazını kıldılar.** Peygamberimiz (s.a.v.) sıkıntılı ve zorlukla geçen bir yolculuktan sonra Medine’ye ulaştı.

➤ Peygamberimizin ve sahabilerin İslam’ı gereği gibi yaşamak, müşriklerin işkencelerinden kurtulmak amacıyla Mekke’den Medine’ye **622** tarihinde yapmış oldukları göçe **hicret** denir.

➤ Hicret, Hz. Ömer’in hilafeti zamanında **hicri takvimin** başlangıcı sayılmıştır.

➤ Mekke’den Medine’ye hicret edenlere, göç edenler anlamında **muhacir** denir.

➤ Onlara yardım eden Medinelilere de **ensar** denir.

➤ Medine’nin ismi hicretten önce **Yesrip** idi.

HZ. MUHAMMED’İN (S.A.V.) DAVETİ: MEDİNE DÖNEMİ

Mekke’den Medine’ye hicret etmekle müşriklerin zulüm ve baskılarından kurtuldular. Medine’de güçlü bir toplum hâline geldiler ve güvenli bir vatana sahip oldular. Hicretle beraber İslam dini geniş bir coğrafyaya yayılma imkânı buldu. **Peygamberimizin 23 yıl sürecek peygamberlik döneminin 13 yıllık Mekke Dönemi sona erdi, 10 yıl sürecek olan Medine Dönemi başladı.** Peygamberimiz (s.a.v.) Medine

Dönemi'nde ilk yaptığı işlerden biri, oldukça karışık olan sosyal yapıyı düzenlemek olmuştur.

Peygamberimiz (s.a.v.) Medine'ye hicret ettikten sonra ilk iş olarak Müslümanların toplanıp ibadet edebileceği, birtakım sosyal işlerinin görüşüleceği bir mescit yaptırmak oldu. Yapımı yedi ay süren bu mescide "**Peygamber Mescidi**" anlamında **Mescid-i Nebi** denir. Mescidin yanında Peygamberimiz (s.a.v.) ve eşleri için odalar yapıldı. Özellikle **kimsesiz, yoksul Müslümanların hem barınma hem de eğitim alacağı yerler inşa edildi**. Bu bölümlere de **suffe** adı verildi. **Suffe Müslümanların inşa ettikleri ilk eğitim öğretim kurumudur**.

MESCİD'İ NEBİ

1. Topluca namaz kıldıkları cami.
2. Peygamberimizin Müslümanlara öğüt verdiği bir yer.
3. Eğitim aldıkları okul.
4. Dışardan gelen misafirlerini ağırladıkları misafirhane.
5. Tüm sevinç ve üzüntülerin paylaşıldığı sosyal bir kurumdur.

Peygamberimiz (s.a.v.) bütün Müslümanların **okuma yazma öğrenmelerini** teşvik ederdi. Bunun en güzel örneklerinden biri **Bedir Savaşı** sonrasında yaşandı. Peygamberimiz Bedir Savaşı'nda **esir düşen müşrikleri on Müslümana okuma-yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakmıştır**.

MEDİNE SÖZLEŞMESİ

Peygamberimizin (s.a.v.) toplumsal barış adına yaptığı en dikkat çeken uygulaması ise Mekke'de yaşayan Yahudi kabileleri ile Medine Sözleşmesi adı verilen bir vatandaşlık anlaşması yaptı. Bu sözleşmeye göre Müslümanlar ve Yahudiler eşit haklara sahip olacaklar, herkes inancının gereğini özgürce yerine getirebilecekti. Eğer bir Yahudi'ye zarar verilirse ona hem Müslümanlar hem de Yahudiler yardım edecekti. Aynı durum Müslümanlar için de geçerli olacaktı. Dışardan gelen saldırılarda şehri birlikte savunacaklardı. Herhangi bir anlaşmazlık olduğunda da o sorunu Hz. Muhammed (s.a.v.) çözecekti.

MEKKELİ MÜŞRİKLERLE MÜCADELE:BEDİR UHUD VE HENDEK SAVAŞLARI

Medine'ye hicret eden Müslümanların her geçen gün daha da güçlenmeleri Mekkelileri endişelendiriyordu.Güçlenerek Mekke'ye dönmelerinden korkuyorlardı. Mekkeliler, **Müslümanların geride bıraktıkları eşyalarını yağmalayarak, satmak için bir kervanla Şam'a gönderdiler.Müslümanların kendi eşyalarını kurtarmak için kervanın önünü kesmek istediklerini öğrenen müşrikler, Bedir kuyularının yakınlarında Müslümanlarla karşılaştılar.300 kişilik İslam ordusu 1000 kişilik müşrik ordusunu 624 yılında bozguna uğrattı**.

Ertesi yıl Bedir'deki yenilginin intikamını almak isteyen müşrikler 3000 kişilik bir ordu hazırlayarak Uhud'a geldiler. Ashabı ile istişare eden Peygamberimiz de 700 kişilik bir ordu ile Uhud'a geldi. Savaşın başlarında Müslümanlar galip geldi. Müşriklerin geri çekilmeye başlaması ile Peygamberimizin **Ayneyn** tepesine yerleştirerek, ayrılmamaları konusunda sıkı sıkı tembihlediği okçu **sahabeler yerlerini terk ettiler**. Henüz Müslüman olmamış **Halid bin Velid** komutasındaki müşrik ordusu Müslümanlara arkadan hücum etti. Müşrik ordusu Müslümanları iki taraftan da kuşatarak zor durumda bıraktı. Müslümanlar kuşatmayı yarararak **Uhud Dağı'na** çekilmek zorunda kaldılar. Müşrikler bu durumu yeterli bularak geri çekildiler. Peygamberimiz (s.a.v.) İslam ordusunu tekrar toplayarak müşrikleri takip ettirdi.

Uhud Savaşı'ndan iki yıl sonra müşrikler, İslam'ın daha fazla yayılmasını engellemek için **10.000 kişilik büyük bir ordu hazırlayarak Medine üzerine yürüdüler**. Peygamberimiz (s.a.v.) müşriklerin kalabalık ordusu karşısında **Selman-ı Farisi'nin hendek kazma teklifini** kabul ederek, Medine'nin etrafına büyük hendekler kazdırdı. Yaklaşık bir ay süren kuşatmadan sonra 627 yılında müşrikler, başarısız oldular ve geri dönmek zorunda kaldılar.

HUDEYBİYE ANTLAŞMASI VE MEKKE'NİN FETHİ

Peygamberimiz (s.a.v.) Hendek Savaşı'ndan bir yıl sonra Müslümanla beraber Kâbe'yi ziyaret etmek için Mekke yakınlarındaki Hudeybiye'ye geldi. Mekke'ye elçi göndererek sadece Kâbe'yi ziyaret için geldiklerini bildirdi. İlk başta Müslümanların bu isteğini kabul etmeseler de yapılan görüşmeler neticesinde **628 yılında Hudeybiye Antlaşması imzalandı. Hudeybiye Antlaşması, müşriklerin Müslümanları resmen tanıdıkları ilk antlaşmadır.**

Mekkeli müşrikler antlaşmaya uymayarak iki yıl sonra antlaşmayı bozdular. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) 10.000 kişilik bir orduyla 630 yılında **Mekke'yi fethetti. Kabe-i Muazzama'yı putlardan temizledi.** Mekkelileri bağışladı. Peygamberimizin bu davranışı Mekkelilerin Müslüman olmasını kolaylaştırdı.

VEDA HUTBESİ

Hicretin 10. yılında Müslümanlık bütün Arabistan'a yayılmıştı. Peygamberimiz (s.a.v.) 632 yılında Hac ibadetini yapmak için Mekke'ye gideceğini ilan etti. Peygamberimizle (s.a.v.) beraber haccedebilmek için Medine'de toplananların sayısı 100 bine ulaştı. Yolda katılan ve doğrudan Mekke'ye gidenlerle beraber 124 bin Müslüman, Peygamberimizin (s.a.v.) Veda Haccı'na katılmıştır.

HZ.MUHAMMED'İN (S.A.V.) VEFATI

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz (s.a.v.) Veda Hacc'ını yapıp Medine'ye döndükten yaklaşık 2 ay sonra hastalandı. Hastalığı gün geçtikçe ağırlaştı. Mescide dahi çıkamaz duruma geldi. Sağlığında bütün vakit namazlarını kendisi kıldırarak Peygamberimiz (s.a.v.), vakit namazlarını kıldırması için Hz. Ebu Bekir'i görevlendirdi. Peygamberimizin

(s.a.v.) rahatsızlığı 13 gün sürdü. 8 Haziran 632 yılında vefat ederek Hakk'ın rahmetine kavuştu.

BİR SURE TANİYORUM:NASR SURESİ VE ANLAMI

Kur'an-ı Kerim'in 110. suresidir. Mekke'nin Fethi sırasında nazil olmuştur. Surede **Rabbimizin Müslümanlara yardımı, onlara fethi nasip edeceği, insanların bölük bölük İslam'ı kabul edeceği müjdelenmektedir. Peygamberimizden de bu nimetler için hamd etmesi ve mağfiret dilemesi istenmektedir.** Bundan dolayı **yardım** anlamına gelen "**Nasr Suresi**" denilmiştir.

Okunuşu

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. İzâcâe nasrullâhi velfeth
2. Veraeytennâse yedhulûne fi dînillâhi efvâcâ.
3. Fesebbih bihamdi Rabbike vestağfirhu, innehû kâne tevvâbâ.

Anlamı

Esirgeyen ve Bağışlayan Allah'ın adıyla.

1. Allah'ın yardımı ve zaferi gelip de
2. İnsanların bölük bölük Allah'ın dinine girmekte olduklarını gördüğün vakit,
3. Rabb'ine hamt ederek onu tespih et ve ondan mağfiret dile. Çünkü o, tövbeleri çok kabul edendir.

5.ÜNİTE :TEMEL DEĞERLERİMİZ

1.TOPLUMUMUZU BİRLEŞTİREN TEMEL DEĞERLER

Toplumumuzu birleştiren, bir arada tutan bazı değerlerimiz vardır. Bu değerlerimiz: **Dinî değerler, Peygamber ve Ehl-i Beyt sevgisi, vatan, millet ve bayrak sevgisidir.** Bu değerler bizi biz yapan ve bir arada tutan vazgeçilmez değerlerimizdir.

Din, sözlükte âdet, yol ve gidişat anlamlarına gelir. Terim olarak ise: akıl sahibi insanları kendi istek ve arzuları ile hem bu dünyada hem de ahirette saadet ve selamete kavuşturan ilahi kanunlardır.

Dinimiz bizlere hem bireysel hem de toplumsal hayatımızda yol gösterir. Dinimiz bizleri bir arada tutan en önemli bağımızdır. Dinimiz bizlere sevgi, saygı, adalet, sorumluluk, yardımseverlik, dürüstlük ve güvenilirlik değerlerini aşilayarak toplumda huzur ve güveni sağlar.

Toplumumuzu birleştiren değerler sıralandığında Peygamber Efendimizin ve Ehl-i Beyt'inin sevgisi önemli bir yer tutar. Kalbimizde, İslam'ı bütün zorlukları göze alarak bizlere ulaştıran ve yaşantısı ile bizlere örnek olan Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.v.) ayrı bir yeri vardır.

Ehl-i Beyt, sözlükte **ev halkı** anlamına gelir. Dinî bir terim olarak ise **Peygamber Efen- dimizin (s.a.v.) tüm aile fertlerine** denir. Peygamber Efendimizin neslini günümüze ulaştıran Hz. Ali (r.a.) - Hz. Fatıma (r.a.) ve çocukları Hz. Hasan (r.a.) ile Hz. Hüseyin (r.a.) Efendilerimiz de Ehl-i Beyt'tendir. Milletimiz çocuklarına isim verirken Ehl-i Beytin isimlerinden olan, Ali, Fatma, Hasan ve Hüseyin isimlerini de çokça kullanmışlardır.

İnsanın doğup büyüdüğü, hayatını devam ettirdiği, uğruna canını seve seve verdiği ve çocuklarına bırakabileceği en büyük mirastır **vatan**. Vatan; kendi değerlerimizi, inancımızı, özgürce yaşayabileceğimiz yerdir.

Vatan, bayrak ve İstiklal Marşı gibi değerler toplumumuzu bir arada tutan ortak değerlerimizdir. Bu değerler, milleti millet yapan ve birbirine kaynaştıran değerlerimizden-dir. Bu değerlerin ortadan kaybolması ülkenin yok olmasına sebep olur. Toplum kimliğini kaybeder.

2. DİNİ BAYRAMLAR – ÖNEMLİ GÜN VE GECELER

Dinî bayramlarımız ve mübarek gün ve geceler bizim ortak değerlerimizdir. Birlik ve beraberliğimizin artmasına katkı sağlar. Ramazan ve Kurban Bayramları, kandiller toplumu bütünleştiren, birlik ve beraberliğimizi sağlayan özel günlerdir.

Dinî ve millî açıdan önemli olan toplum tarafından kutlanan günlere **bayram** denir. Bayramlar toplumun sevinç ve neşe günleridir. Dinimizde iki bayram vardır. Bunlar; **Ramazan ve Kurban Bayramlarıdır**. Bayramlarımız tüm dünyadaki Müslümanların ortak değeridir. **Bayram** ve **cuma namazının** dışında mübarek gün ve geceler vardır. Bu gecelere kandil geceleri denir. Bunlar: **Mevlid, Regâib, Miraç, Berat** ve **Kadir Geceleridir**.

Mevlid Kandili: Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) dünyaya geldiği gündür. Hicri takvime göre Rebiülevvel ayının on ikinci günüdür.

Regaip Kandili: Üç ayların ilki olan Recep ayının ilk Cuma gecesi Regaip Kandili'dir. Regaip, rağbet edilen, çok istenilen anlamlarına gelir.

Miraç Kandili: Recep ayının 27. gecesidir. Bu gece Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) Mekke'deki Mescid'i Haram'dan, Kudüs'teki Mescidi-i Aksa'ya götürülerek oradan da Allah (c.c.) katına yükseltilmiştir. Bu hadiseye **İsrâ** ve **Miraç** denir.

Berat Kandili: Şaban ayının on beşinci gecesidir.

Kadir Gecesi: Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in indirilmeye başladığı Ramazan ayının 27. gecesidir.